

АНГЕЛ КАРАЛИЙЧЕВ
ЧОВЕКЪТ, ЗМИЯТА И
ЛИСИЦАТА

chitanka.info

Цял ден газил рибарят в реката и хвърлял мрежата си, но торбичката му била празна. Не могъл да хване нито една рибка. Надвечер, тъкмо когато си прибирал мрежата и се канел да си ходи, зад гърба му се изправил един непознат човек — пътник, и рекъл:

— Чакай, не прибирай мрежата. Хвърли я още един път на мой късмет. Каквото извадиш — ще бъде мое. За хвърлянето ще ти дам една жълтица.

Рибарят бързо надиплил мрежата и я хвърлил в най-дълбокия вир. Изтеглил я полека и когато я стоварил на пясъка, в краката на чужденеца се търкулнала една делва с тясно гърло и желязна запушалка.

Рибарят се навел, дигнал делвата и рекъл:

— Тежичка е. Трябва да е пълна със злато. Да я отворя ли?

— Няма да я буташ! Делвата е моя. Вземи си жълтицата и ми дай късмета! — викнал пътникът.

— Тях, аз нямам късмет и това си е — почнал да се тюхка рибарят, подал делвата, взел жълтицата и си тръгнал умърлушен.

Пътникът стиснал делвата с две ръце, озърнал се наоколо, слязъл под моста, потулил се и захванал да клати запушалката. Ръката му треперела. Сърцето му биело силно. С голяма мъка измъкнал желязната запушалка и надникнал с едно око в делвата. Тъкмо в тоя миг нещо вътре зашумоляло и от делвата се измъкнала дълга змия със зелени очи, засъскала, метнала се върху рамото на пътника, увила се около шията му и почнала да го души. Пътникът изтървал делвата.

— Стой! Какво правиш? — извикал уплашеният човек. — Защо ме душиш?

— Защото съм дала клетва да удуша първия човек, когото видят очите ми. Оня, който ме затвори в делвата, беше твой брат. Бях се свила в кесията му и си живеех добре, но един ден той поиска да се отърве от мен, натъпка ме в делвата, запуши гърлото ѝ с желязна запушалка и ме хвърли в дълбокия вир. Три години съм лежала на речното дъно. Какво съм претеглила, няма да ти разказвам. Щях насмалко да умра от глад. Там, в делвата, се заклех да удуша първия човек, който се мерне пред очите ми. Ти си първият.

— Но аз съм твой спасител. Ако не бях дал жълтицата на рибаря, щеше да останеш завинаги на речното дъно. Не си права.

— Как да не съм права? Ако не те удуша, ще наруша клетвата си!
— рекла учудена змията.

— Хайде да попитаме първите трима, които срещнем по пътя. Ако те кажат, че имаш право да отнемеш живота на своя спасител — удуши ме. Но ако кажат, че не си права — ще слезеш от шията ми. Съгласна ли си?

— Съгласна съм — отвърнала змията.

Тръгнал пътникът, а змията останала на шията му, само малко поотпуснала пръстените си. Най-напред срещнали един стар кон. Той едвам пристъпял. Ребрата му се брояли.

— Ето първия — рекъл пътникът. — Разкажи му как стои работата.

Змията проточила глава към коня и почнала:

— Аз се бях наместила в една кесия и си живеях добре, но братът на тоя човек ме измъкна от кесията, натъпка ме в една делва с желязна запушалка и ме търколи на речното дъно. Цели три години съм прекарала в делвата свита на кълбо. Когато най-сетне ми причерня пред очите, се заклев да удуша първия човек, който се мерне напреде ми. Този човек изкара запушалката на делвата. Той е първият. Ти какво ще кажеш: имам ли право да го удуша, или нямам?

— Удуши го! — отсякъл конят.

— Защо приказваш тъй? Какво лошо си видял от човека? — попитал пътникът.

— Какво ли — ще ти кажа! — отговорил конят. — Родих се в едно село. Стопанинът ми беше сиромаш. Когато пораснах, той ме продаде на един чорбаджия. Додето бях млад, чорбаджията не даваше пращинка да падне отгоре ми. Двамина ратаи ми шетаха. Решеха ми гривата, пояха ме с бистра вода, даваха ми да ям бял ориз и жълта пшеница. Чорбаджията никъде не ходеше без мен. Но щом позастарях, той си купи друг кон, по-млад от мен, и заповяда да ме впрегнат в една талига. Почнах да влача дърва от гората, чували с брашно от воденицата, пясък и камъни за новата къща на чорбаджията. Много години се трепах. Ратаите често пъти забравяха да ми хвърлят стиска сено в яслата. Най-сетне краката ми запряха. Веднъж, като влачех талигата, натоварена с картофи, се препънах и паднах. Чорбаджията ме видя, поклати глава и поръча на ратаите си: „От него вече кон не става. Теглете му ножа!“ Ратаите ме разпрегнаха и отидоха да си точат

ножовете. Тогава аз се измъкнах на улицата и търтих да бягам. Едва отървах кожата. Разбра ли сега какво зло съм видял от човека?

Пътникът навел глава и тръгнал нататък със змията на шията си. Вървял, що вървял, срещнал едно куче. Змията засъскала към кучето, което тичало слепешката.

— Чакай — викнала тя, — искам нещо да те попитам.

— Питай по-скоро, защото бързам — отвърнало кучето.

Змията му разказала какво се случило, и го попитала има ли право да удуши своя спасител.

— Удуши го! — изръмжало кучето. — Аз имам зъб на човека.

— Какво зло ти е сторил човекът? — попитал пътникът, който мъкнел змията на шията си.

— Голямо зло. Някога аз бях галено кученце. Живеех в богатски дом. Стопанката на къщата ме къпеше в същото корито, където къпеше децата си. На шията ми бяха вързали герданче с позлатено звънче. Всички ми се радваха, милваха ме и ме държаха на коленете си, когато сядаха на трапезата. Научиха ме да се изправям на задните си крака и ми ръкопляскаха, когато заставах с вирнати нагоре лапички. Но щом се поотърсих и станах голямо куче, ме изгониха на двора. Почнаха да ме хранят с остатъци от трапезата. Денем и нощем седях до пътната врата и вардех да не влезе някой крадец и да задигне нещо. Годините вървяха. Остарях и едното ми око ослепа. Стопанката, която някога ме държеше на ръце, викна: „Не мога да търпя туй сляпо куче. Прогонете го вън!“ И ме прогониха. Затвориха под носа ми пътната врата, която бях вардил през целия си живот. Дълго скитах насам-натам и щом надникнех в някоя чужда къща, почваха да викат „Ухаа! Дръжте да го пребием това чуждо куче!“ и хвърляха камъни подире ми. Като огладнях здравата, се върнах пак при къщата, където бях прекарал целия си живот, намерих вратата отворена и се вмъкнах в двора. Упътих се към кухнята. Щом ме видя, стопанката настръхна и викна: „Няма ли кой да ме отърве от туй куче?“ Синовете й изскочиха навън и грабнаха по едно дърво. Почнаха да ме налагат. Счупиха ми ребрата. Едвам се измъкнах от двора.

— Сега къде отиваш? — попитала змията.

— Отивам да се удавя в дълбокия вир. При хората вече няма живот — отвърнало кучето и отминало.

— Видя ли? — каза змията и позатегнала обръча около шията на своя спасител.

— Почакай да попитаме и третия. Да видим той какво ще рече — рекъл отчаяният пътник и поел по-нататък.

Ето че насреща им се задала една лисица. Пътникът разперил ръце срещу нея, за да я спре. Лисицата помислила, че ѝ обещава десет кокошки, колкото са пръстите на ръцете му, и спряла.

— Какво има? — попитала тя.

— Мен ме хвана един човек — започнала змията, — натъпка ме в една делва, запуши делвата с желязна запушалка и ме хвърли на речното дъно. Там аз...

— Чакай — пресякла я лисицата. — Лъжата трябва да бъде с мярка. Как е възможно такава голяма змия да се намести в една малка делва? Не вярвам.

— Истина е, така беше — намесил се човекът.

— Може да е било тъй, но аз не вярвам, докато не видя с очите си. Къде е делвата?

— Остана под моста.

— Хайде да идем да видя как може толкова голямо нещо да се вмести в една делва.

Върнали се пак на моста. Намерили делвата.

— Хайде сега влез в делвата! — рекла лисицата.

— Добре — отвърнала змията, развила се от шията на човека, тупнала на земята и се намъкнала в делвата, но главата ѝ останала да стърчи над гърлото.

— Видя ли, че съм права — викнала лисицата, — за главата ти няма място.

— Има! — отговорила змията и главата ѝ се смъкнала в делвата.

Лисицата се обърнала към човека и му прошепнала:

— По-скоро слагай желязната запушалка!

Човекът бързо запушил гърлото на делвата и зачукал желязната запушалка с един камък.

— Хвърли сега делвата в дълбокия вир и вече да нямаш работа със змия!

Човекът грабнал делвата и с всичка сила я хвърлил в дълбокия вир.

— Благодаря ти! — рекъл той на лисицата.

— А десетте кокошки! — попитала лисицата.

— Какви ти десет кокошки, всичките кокошки в селските курници са твои. Когато огладнееш, заповядай! — отвърнал човекът.

Оттогава лисицата всяка нощ спхожда курниците и задига кокошките, защото смята, че са нейни.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.